

Opinia komisji do spraw oceny działalności i ustalenia szczegółowych warunków likwidacji pomocniczej jednostki naukowej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Muzeum Ziemi

Komisja została powołana decyzją nr 43/2023 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 17 sierpnia 2023 roku z późniejszymi zmianami decyzjami 46/2023 z 6 września 2023 roku oraz 47/2023 z 29 września 2023 roku i działała w składzie:

- Prof. dr hab. Krzysztof W. Nowak – przewodniczący
- Prof. dr hab. Agnieszka Gałuszka
- Prof. dr hab. Stanisław Mazur
- Dyrektor MZ Anna Piontek
- Zastępca Dyrektora ds. finansowo-księgowych Elżbieta Adamska

Komisja obradowała w trakcie trzech spotkań: 21 września w pokoju 2111 w Pałacu Kultury i Nauki, 27 września w siedzibie Muzeum Ziemi PAN i 2 października również w pokoju 2111 w Pałacu Kultury i Nauki. Na pierwszym spotkaniu nieobecna była Pani Prof. Agnieszka Gałuszka (nieobecność usprawiedliwiona), natomiast uczestniczyli w nim przedstawiciele Biura Finansów i Budżetu PAN, Biura Majątkowego PAN i Biura Prawnego PAN. W drugim spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele związków zawodowych, a po nim komisja spotkała się z pracownikami MZ.

W trakcie obrad komisja posiłkowała się dostarczonymi dokumentami:

- analizami przygotowanymi przez Biuro Majątkowe i Biuro Finansów i Budżetu,
- raportem z zadań realizowanych w PAN Muzeum Ziemi w latach 2021-2023 dostarczonym przez Panią Dyrektor,
- Oceną działalności pomocniczej jednostki naukowej działającej pod nazwą PAN Muzeum Ziemi przygotowaną przez komisję powołaną przez Prezesa PAN decyzją nr 22/2019 z dnia 25 lutego 2019 roku,
- Postanowieniem Prezydium PAN z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie ustalenia wykazów jednostek naukowych Akademii koordynowanych lub objętych nadzorem wydziałów Akademii,
- Decyzją Prezesa PAN z dnia 23 grudnia 2011 roku w sprawie nadania statutu jednostce działającej pod nazwą PAN Muzeum Ziemi,
- opracowaniem wewnętrznym MZ pt. „Proponowane plany rozwoju zbiorów w perspektywie planów budżetowych i tworzenia nowych kolekcji”,
- dostępnymi w Internecie na stronie PAN Muzeum Ziemi informacjami na temat działalności jednostki.

Wnioski komisji

Ocena działalności merytorycznej, efektywności i możliwości dalszego wykonywania zadań przez Muzeum

Działalność PAN Muzeum Ziemi skupia się na popularyzacji wiedzy z nauk o Ziemi poprzez prezentowanie wystaw stałych i czasowych, udział w ogólnopolskich imprezach muzealnych, tj. noc muzeów, festiwale nauki itp.

Dodatkowo w poszczególnych działach prowadzone są aktywności związane z okazami i zbiorami (w tym: wpisy do ksiąg inwentarzowych i elektronicznej bazy, pozyskiwanie, opracowanie, porządkowanie okazów, konserwacja i zabezpieczanie zbiorów), realizowane są usługi zewnętrzne (oznaczenie okazów na zlecenie, konsultacje, ekspertyzy, udostępnianie okazów, przekazywanie próbek do badań, wykonywanie fotografii itp.). Pracownicy PAN Muzeum Ziemi uczestniczą w działalności naukowej poprzez autorstwo i/lub współautorstwo publikacji, udział w projektach badawczych, konferencjach, sympozjach i seminariach. W latach 2021-23 odbyli kilka wyjazdów terenowych, co przyczyniło się do pozyskania nowych okazów.

W ocenie komisji działalność wystawienniczo-popularyzatorska wykonywana jest w stopniu zadawalającym i uległa w ostatnim czasie poprawie po zmianie na stanowisku dyrektora MZ. Jednocześnie komisja dostrzega bariery dla dalszego wykonywania zadań przez Muzeum związane z ograniczoną powierzchnią wystawienniczo-magazynową i pogarszającym się stanem technicznym budynków, zwłaszcza Pałacu Branickich. Stwarza to przeszkody strukturalne dla rozwoju MZ i może w przyszłości znacznie zwiększyć koszty jego utrzymania. Efektywności działalności MZ nie można rozpatrywać w oderwaniu od stanu kadrowego jednostki w sytuacji, gdy 3/4 subwencji dla Muzeum pochłaniają koszty osobowe. Na pochwałę zasługują działania dyrektora MZ mające na celu pozyskanie zewnętrznych sponsorów, choć sumy od nich pochodzące są nieduże w porównaniu ze skalą potrzeb.

Analiza stanu organizacyjno-prawnego oraz ocena stanu ekonomiczno-finansowego Muzeum, ze szczególnym uwzględnieniem statusu prawnego majątku, wartości niematerialnych i prawnych, w tym praw autorskich

PAN Muzeum Ziemi jest naukową jednostką pomocniczą, nad którą nadzór sprawuje Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi (Postanowienie Prezydium PAN z dnia 22 lutego 2011 roku). Muzeum nie posiada osobowości prawnej, budynki w których się mieści są własnością Polskiej Akademii Nauk a grunty są w wieczystej dzierżawie PAN. Muzeum jest utrzymywane podobnie jak inne jednostki nieposiadające osobowości prawnej z dotacji przyznawanej przez Polską Akademię Nauk. W ostatnim czasie budżet Muzeum był uzupełniony przez finansowanie pozabudżetowe pozyskane od partnerów; głównym partnerem jest KGHM.

W związku z brakami w budżecie Akademii w bieżącym roku oraz w planowanym na rok 2024 nie ma możliwości utrzymania finansowania budżetu Muzeum na poziomie z lat ubiegłych. Ponadto, zgodnie z informacją z Biura Majątkowego nakłady na remonty w obiektach zajmowanych przez Muzeum w latach 2023-2026 są szacowane na poziomie 20 milionów złotych. Podobne szacunki Potwierdziła Pani Dyrektor. Akademia nie dysponuje w tym roku takimi funduszami i nie ma ich również w propozycji budżetu Akademii na rok 2024.

Ocena możliwości kontynuacji badań naukowych w Muzeum

Przy zatrudnieniu w Muzeum jednej osoby na etacie naukowym oraz nawet przy zaangażowaniu innych pracowników merytorycznych możliwość własnego rozwoju naukowego Muzeum jest mało prawdopodobna. Dotychczasowy dość skromny dorobek naukowy opierał się na współpracy i takie działanie jest nadal możliwe.

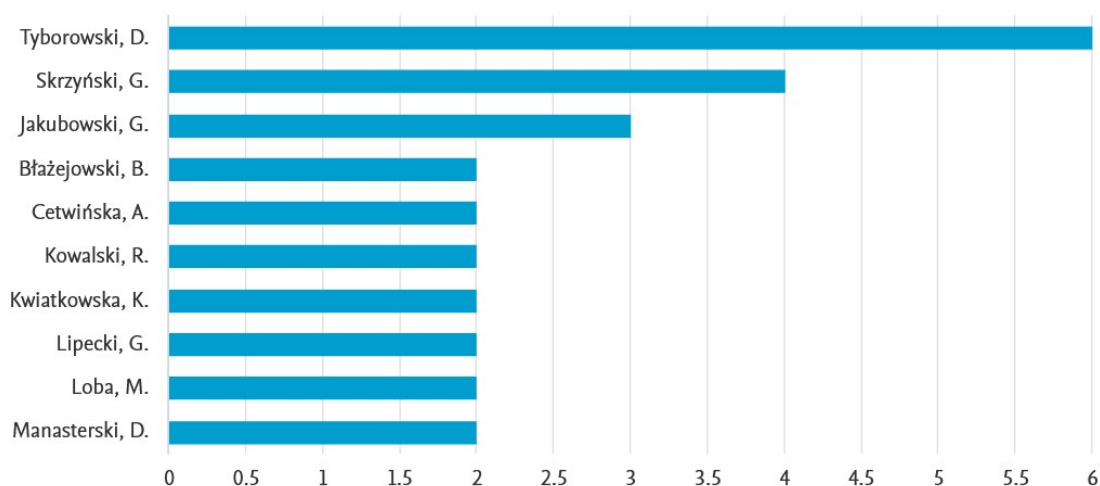
W latach 2019-2023 pracownicy Muzeum Ziemi PAN opublikowali łącznie 62 publikacje współautorskie i autorskie, w tym 13 artykułów w czasopiśmie indeksowanych w bazie JCR, 11 artykułów recenzowanych spoza tej bazy, 9 rozdziałów w monografii, 26 prac w materiałach z konferencji i sympozjów. Uczestniczyli w przygotowaniu trzech monografii jako ich redaktorzy (Tab. 1). Tabela ilustruje słabnącą aktywność publikacyjną pracowników MZ. Biorąc pod uwagę publikacje z

afiliacją Muzeum Ziemi PAN, które ukazały się w latach 2021-23 w czasopismach uwzględnionych w bazie Scopus można stwierdzić, że rocznie ukazują się kilka takich prac.

Tabela 1. Liczba publikacji pracowników

	2019	2020	2021	2022	2023
Publikacje naukowe w czasopismach indeksowanych w bazie JCR	2	4	2	4	1
Artykuły w czasopismach recenzowanych spoza bazy JCR	4	2	3	1	1
Redakcja monografii	1	1	1	-	-
Rozdziały w monografii	3	2	2	1	1
Publikacje w materiałach z konferencji i sympozjów	15	4	3	1	3
SUMA	25	13	11	7	6

Analiza udziału poszczególnych pracowników z afiliacją Muzeum Ziemi PAN jako autorów/współautorów publikacji w czasopismach uwzględnionych w bazie Scopus wskazuje na niewielką aktywność w zakresie publikowania wyników badań naukowych.

Rys. 1. Publikacje autorów z afiliacją Muzeum Ziemi PAN według bazy Scopus w latach 2019-2023 (dane: baza Scopus).

Warto zwrócić uwagę, że wśród autorów nie ma pracownika Muzeum, który jako jedyny jest zatrudniony na etacie naukowym (Rys. 1). Jednocześnie najbardziej produktywny z pracowników (D. Tyborowski) przestał być pracownikiem Muzeum. Reasumując komisja podkreśla niewielką aktywność badawczą MZ i brak perspektyw na jej poprawę w przyszłości.

Analiza stanu kadrowego Muzeum

Zgodnie z informacją zawartą w przedstawionym przez Panią Dyrektor sprawozdaniu, w tej chwili, na dzień 9 września, w Muzeum zatrudnionych jest 30 osób na 27,1 etatach. W tej liczbie jest 1 etat naukowy, 11,6 etatów w działalności podstawowej i 14,5 pozostałych etatów. Wśród zatrudnionych pracowników 4 osoby są w okresie ochronnym, 8 pracowników korzysta z uprawnień emerytalnych a jeden w wieku emerytalnym z tych uprawnień nie korzysta.

Dział Zbiorów Mineralogicznych i Petrograficznych, w którym jest zatrudnionych **dwóch** pracowników z tytułem mgr;

Dział Paleozoologii, w którym jest zatrudnionych **pięciu** pracowników, w tym jeden ze stopniem dr hab. (jedyne etat naukowy), dwóch ze stopniem dr i dwóch z tytułem mgr;

Dział Paleobotaniki, w którym jest zatrudnionych **trzech** pracowników, w tym jeden ze stopniem dr i jeden z tytułem mgr;

Dział Bursztynu, w którym jest zatrudnionych **trzech** pracowników z tytułem mgr;

Dział Historii Nauk o Ziemi i Biblioteka, w którym jest zatrudniony jest **jeden** pracownik;

Dział Popularyzacji Nauk Geologicznych, w którym jest zatrudnionych **trzech** pracowników z tytułem mgr;

Dział Administracyjno-Gospodarczy;

Dział Finansowo-Księgowy.

Do obsługi administracyjnej i finansowej **siedemnastu pracowników** zatrudnionych w sześciu działach realizujących zadania statutowe jest zatrudnionych aż **dwunastu** pracowników w działach Administracyjno-Gospodarczym i Finansowo-Księgowym.

W opinii komisji w jednostce jest zbyt wiele etatów. Jedynie Działy Popularyzacji Nauk Geologicznych i Historii Nauk o Ziemi mają zatrudnienie na adekwatnym poziomie. Pozostałe działy zatrudniają zbyt wielu pracowników w stosunku do stawianych przed nimi zadań wystawienniczych i efektywności naukowej jednostki. Również skład kadrowy Działów Administracyjno-Gospodarczego i Finansowo-Księgowego jest nadmiernie rozbudowany w stosunku do wielkości jednostki i całkowitej liczby pracowników.

Sposób dokonania likwidacji Muzeum, stosownie do art. 65 ustawy o Polskiej Akademii Nauk

Stosownie do art. 65 uregulowanie zobowiązań Muzeum przechodzi na Polską Akademię Nauk podobnie jak całe mienie znajdujące się w Muzeum.

Jednocześnie komisja postuluje zachowanie ciągłości działalności wystawienniczej i popularyzatorskiej w aktualnej siedzibie i zapewnienie merytorycznego nadzoru nad kolekcją. W związku z wolą wyrażoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, komisja rekomenduje zawarcie umowy z wskazanym przez Ministra Narodowym Muzeum Techniki gwarantującej utrzymanie działalności Muzeum oraz finansowanie tej działalności oraz utrzymania budynków do czasu przeniesienia zbiorów do przyszłego Narodowego Muzeum Historii Naturalnej, którego realizację zaangażowana jest Akademia.

Analiza możliwości zaspokojenia lub zabezpieczenia zobowiązań Muzeum

Według informacji przekazanej przez Panią Zastępcę Dyrektora, Muzeum nie posiada w chwili obecnej żadnych zaległych zobowiązań.

Propozycja w zakresie zagospodarowania mienia i należności Muzeum

W przypadku likwidacji jednostki jej mienie przechodzi do Polskiej Akademii Nauk, w tym wyposażenie i zgromadzone zbiory.

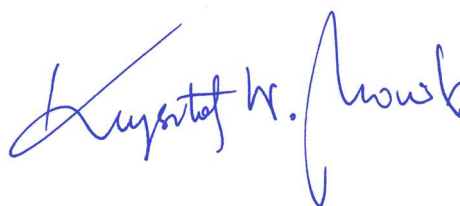
Wskazanie kandydata na likwidatora Muzeum

Komisja analizując możliwych kandydatów brała pod uwagę przygotowanie merytoryczne w obszarze działania Muzeum i doświadczenie w tym zakresie. Komisja proponuje kandydaturę dra hab. Błażeja Błażejowskiego, obecnego pracownika Instytutu Paleobiologii PAN.

Wniosek końcowy.

Po przeanalizowaniu wszystkich aspektów działalności Muzeum oraz uwarunkowań ekonomicznych i lokalowych, wobec braku regulacji prawnych uniemożliwiających przejęcie jej przez podmiot zewnętrzny, komisja proponuje całkowite zakończenie działalności jednostki zgodnie z art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o PAN.

Jednocześnie komisja wnosi o podjęcie dalszych czynności prawnych prowadzących do wypracowanie zasad, na których zostanie zapewnione *(i)* dalsze działanie wystawiennicze i edukacyjne, *(ii)* merytoryczny nadzór nad zbiorami i działalnością wystawienniczo-popularyzatorską oraz *(iii)* finansowanie bieżącej działalności i niezbędnych prac remontowych. Biorąc pod uwagę pisemną deklarację Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wszystkie te warunki powinny zostać spełnione z zachowaniem praw własności Polskiej Akademii Nauk do obiektów i zbiorów.

Krzysztof W. Nowak
(przewodniczący komisji)